

מסורת הש"ס

(א) [לָקַחַם כֶּטֶן,] (ב) בִּיתָם כֵּן: חוּלִין לָהֶם, (ג) כְּבוֹדָתָם לָהֶם, (ד) לָקַחַם לֹא: מְגִילָה ז'; שֶׁבַת ס': קָדֵר, קָהֶ: [וּמוֹסֵף מְגִילָה פ"א,] (ס) [הַךְ דִּרְיָ לִמְלֹא כְּשֶׁנֶּשֶׂה וּלְכֹן שְׁפִיר גִּרְסִינָן דִּמְגִילָה,] (ז) [יִצְמֻתָּ פ. כְּמוֹתֵיהֶם סָה,] (ח) [דִּנְרֵיהֶם יֵבֵן,] (ט) [בְּמִדְבַּר יִזְן,] (י) [שְׁמֹת יֵבֵן,

—●—●—●—

הנהגות הב"ח

(א) גמ' דתנן אין בין יוס טוב לבשמי:

—●—●—●—

לעניו רש"י

אגוזיז"ר [אגוזישז"ר], לההשתיר.

—●—●—●—

מוסף רש"י

אתלת קרנתא. כשהיה שולח שער לאשתו ביד נכרי עושה החמירה בת ג' קרנות (ב"מ כג.) זו: משום סימן שלם יגבשו ממנה אגשי ביתו (חולין כח.) המוקדשין: קדשים שנשל בןן מוס, הנאתן להקדש. אם מוכרין אותן בזיקא הנאלת הקדש היא (בבברות זא וגו' הב"ח: שובת הנאה להקדש הוא), ושוקלין מנה כנגד מנה בבכורו. שאלם לו תמיכת בשר חולין שנקטעה בליטרא יכול לשקול בשר צבור כנגדה (שם), אבל משיאה. לשון השחור (בראשית כו ג), אין בין יו"ט לשבת. להיות מותר למתליה ביום טוב מה שאסור בשבת, אבל לענין עושין יז הכרה, שזו נסקליה ונכרת וזה גלאו גרדלא (מגילה ז:).

—●—●—●—

רבינו חננאל

[בתנ"י] וחקמים אומרים אין משגיחין בכף מאזנים כל עיקר. אמר שמואל אפילו לשמורו מן העכברים אל יתנהו בכף מאזנים, והוא דתליא בתריטא, שנראה כשוקל בשר. אמר רב יהודה אמר שמואל טבח אומן אסור לשקול בשר ביד. אמר רב כהנא כלומר במאזנים הוא שוקל, כיון דמשער בידיו כמה שיש בו והוא אומן בזה ודאי מכון המשקל וכמאזנים חשוב. יירושלמי תני הטבח לא יחא שוקל בידו ויניח, שידו בליטרא, אלא חותך בידו בסכין, ונותן לזה ולזה. וכן (השוקל) [אסור לשקול] במים. אמר רב אסור לעשות בית יד בבשר. פירוש עושין לו מקום כדי שיהיה תולה אותו באותו המקום, וכשרוצה לחתוך ממנו אוחז באותו המקום, והוא נקרא בית יד, שנראה כעושה כלי ביו"ט. והני מילי בסכין, אבל ביד שרי. אמר רב הונא מותר לעשות סימן בבשר, כרב הונא דהוה מחתך ליה אתלת קרנתא. רבי חייא ורבי שמעון ברבי היו שוקלין מנה כנגד מנה ביו"ט, כשהולקין דקפדי אהרדי שלא יטול אחד מהן יותר מבכורו, והא מוותרין הוו להרדי,

אין צדין פרק שלישי ביצה

כת.

לד א ב ג ד ה מ" פ"ד מהלכות יו"ט הלכה כ' סמך לאוין עה טו"ש"ע א"ח סימן תק סעיף ג: לח ז ח מ"י פ"ג שס הלכה ו טו"ש"ע א"ח שס סעיף ג:

לז ט מ"י פ"א מהלכות אסורי מצה ה"ב: לז י מ"י פ"א מהלכות צטרות הלכה יח סמך לאוין שמג טו"ש"ע י"ד סימן שז סעיף ו: לח כ מ"י פ"ד מהלג יו"ט הלכה ט סמך לאוין עה טו"ש"ע א"ח סימן תקט סעיף ג:

—●—●—●—

רבינו חננאל (המשך) דהא קנו שבעי' בוניתא, ואשתכח בי ר' חייא חמשה מיניוהו, ולא קפיד ר' שמעון בר'. ופרקינן ר' שמעון ור' חייא מותרין להרדי, והני או ר' חייא ור' ישמעאל או ר"ש [ו]בר קפרא. והא דשקלי מנה כנגד מנה כמאן, לא כר' יהודה ולא כרבנן דמתניתין כר'. ואמרין, אינהו דעבדו כר' יהושע, דתניא ר' יהושע אומר שוקלין מנה כנגד מנה ביו"ט. ואמר רב יוסף דהילכתא כר' יהושע הואיל ותנן בבברות כוותיה, דתנן פסולי המוקדשין הנאתן להקדש ושוקלין מנה כנגד מנה בבכורו. ודחה אביי ואמר ודילמא לא אמר ר' יהושע שוקלין מנה כנגד מנה אלא ביו"ט, אבל בבכור דאיכא בזיון קדשים אפילו מנה כנגד מנה אסור. אי נמי עד כאן לא שרו רבנן מנה כנגד מנה בבכור אלא משום דלא עבדי עובדין דחולין, דבחולין שוקלין בליטרא, ובבכור התירו מנה כנגד מנה, אבל ביו"ט דשקלי במאזנים כעובדא דחול אסרי, ונדהת דוקא דרב יוסף. בתנ"י אין משגיחין את הסכין כר'. ואסיקנא אבל משיאה ע"ג חברותה, אמר שמואל ל"ש אלא להעביר שמטניתא, אבל לחדרה אסור, והשחזה עצמה אפילו להעביר שמטניתא אסור. מאן חנא אין משגיחין, דלא כר' יהודה דתניא אין בין יו"ט לשבת אלא אוכל נפש וירושלמי אכל נפש שבת ויו"ט שוין, ר' יהודה מתיר אף מכשירי אוכל נפש. א"ל רבא לרב חסדא דרשינן משמן הלכה כרבי יהודה, א"ל יהא דעווא כל מילי מעלייתא תדרשון משמיי. יוסי בר בון אחפלגון, חד אמר מיפוח בהמה ביו"ט [כל עמא] שרי, מחיבתא אף מפיס אדם את עצמו בליטרא לידע מה הגיע לו כהרא [רמי] מנא זבן חורבן דשמיטה אתא שאל לרבי חזקיה א"ל נהגין

כהראן דרשב"ג. תני הטבח לא יחא שוקל בידו ויניח שידו בליטרא היא, אבל חותך בסכין ונותן לזה ולזה. תני אין מרגילין ביו"ט ולא בחול בבכור ולא בפסולי המוקדשין, א"ר בון שלא יחא כעובד עבודה בחייו. כהראן דרשב"ג. תני הטבח לא יחא שוקל בידו ויניח שידו בליטרא היא, אבל חותך בסכין ונותן לזה ולזה. תני אין מרגילין ביו"ט ולא בחול בבכור, והא מוותרין הוו להרדי,

בַּתְנִי' ר' יהודה אומר שוקל אדם בשר. טבח המוכר בשר במשקל אע"פ שאסור לשקול בליטרא דהיינו מעשה חול מותר הוא לשקול כנגד הכלי וכנגד הקופיץ סכין גדול שקולצין בו בשר דאיכא שנוי ולא הוי מעשה דחול: **אין משגיחין**. אין מעיינין: **גמ' מאי כל עיקר**. מאי אתא לרצויי האי כל עיקר נימא וחקמים אוסרין: **אפי' לשמרו מן העכברים**. אין נותנין אותו במאזנים התלוין צידה גבוה: **והוא דתליא בסריטא**. בטבעת שחולין אותן זה כששוקלין דמחזי כנותנו לשם משקל: **טבח אומן**. שידוע לכיון משקל כנגד משקל צדידו: **אסור לשקול בשר ציד**. לאחוז הליטרא

בַּתְנִי' אר' יהודה אומר שוקל אדם בשר כנגד הכלי או כנגד הקופיץ וחב"א "אין משגיחין בכף מאזנים כל עיקר: **גמ'** מאי כל עיקר אמר רב יהודה אמר שמואל ב'אפי' לשמרו מן העכברים אמר רב אידי בר אבין י'הוא דתליא בתריטא ואמר רב יהודה אמר שמואל י'טבח אומן אסור לשקול בשר ביד ואמר רב יהודה אמר שמואל י'טבח אומן אסור לשקול בשר במים ואמר רב חייא בר אשי י'אסור לעשות בית יד בבשר אמר רבינא י'ובידא שרי אמר רב הונא י'מותר לעשות סימן בבשר כי הא י'דרבה בר רב הונא מחתך לה אתלת קרנתא ר' חייא ור"ש ברבי שוקלין מנה כנגד מנה ביום טוב כמאן לא כרבי יהודה ולא כרבנן אי כר' יהודה האמר שוקל אדם בשר כנגד הכלי או כנגד הקופיץ כנגד הכלי אין כנגד מידי אחרניא לא אי כרבנן הא אמרי אין משגיחין בכף מאזנים כל עיקר אינהו דעבוד כר' יהושע דתניא ר' יהושע אומר שוקלין מנה כנגד מנה ביום טוב אמר רב יוסף הלכה כר' יהושע הואיל ותנן בבברות כותיה דתנן^[כ] פסולי המוקדשין הנאתן להקדש ושוקלין מנה כנגד מנה בבכור א"ל אביי ודלמא לא היא עד כאן לא קאמר ר' יהושע הכא אלא דליכא בזיון קדשים אבל התם דאיכא בזיון קדשים לא אי נמי עד כאן לא קאמרי רבנן התם אלא משום דלא מחזי כעובדין דחול אבל הכא דמחזי כעובדין דחול לא למימרא דקפדי אהרדי והא הנהו שב בניתא דאתו לבי רבי ואשתכח חמש מנייהו בי ר' חייא ולא קפיד ר"ש ברבי אמר רב פפא שרי גברא בינייהו אי ר' חייא ור' ישמעאל בר' יוסי אי ר"ש ברבי ובר קפרא: **בַּתְנִי' י**אין משחיזין את הסכין ביום טוב אבל משיאה על גבי חברתה: **גמ'** אמר רב הונא לא שנו אלא במשחות של אבן אבל במשחות של עץ מותר אמר רב יהודה אמר שמואל הא דאמרת של אבן אסור לא אמרן אלא לחדרה אבל להעביר שמטניתה מותר מכלל דבשל עץ אפילו לחדרה גמי מותר איכא דמתני לה אסיפא בשל עץ מותר אמר רב יהודה אמר שמואל הא דאמרת בשל עץ מותר לא אמרן אלא להעביר שמטניתה אבל לחדרה אסור מכלל דבשל אבן אפילו להעביר שמטניתה אסור איכא דמתני לה אמתניתין אין משחיזין את הסכין ביו"ט אמר רב יהודה אמר שמואל לא שנו אלא לחדרה אבל להעביר שמטניתה מותר מכלל דע"ג חברתה אפילו לחדרה גמי מותר ואיכא דמתני לה אסיפא אבל משיאה על גבי חברתה אמר רב יהודה אמר שמואל לא שנו אלא להעביר שמטניתה אבל לחדרה אסור מכלל דבמשחות אפילו להעביר שמטניתה אסור מאן תנא דבמשחות אסור אמר רב חסדא דלא כר' יהודה^[כ] דתניא אין בין יו"ט לשבת אלא אוכל נפש בלבד ר' י' יהודה מתיר אף מכשירי אוכל נפש א"ל רבא לרב חסדא דרשינן משמן הלכה כרבי יהודה אמר ליה י'יהא רעוא דכל כי הני מילי מעלייתא תדרשון משמאי אמר רב נחמיה בריה דרב יוסף הוה קאימנא קמיה דרבא והוה קא מעבר

בגמיה ועבדה כדאמרין בצכורות (דף טו.) תוצח" וזא גיזה וכו' אפילו הכי נוהגין מעשה חולין כהן צזו שנשחטין באלטלי ונמכרין באלטלי בליטרא חוץ מן הבכור והמעשר שהניית מכירתן בזיקר אינה להקדש אלא לצעלים לפי שאין להם פדיון צמומם להיות דמיהן נכנסין לקדושתן בצכור נאמר לא תפדה"ם וצמעשר נאמר לא יגאל (ויקרא ס) אלא נאכלין וצעלים צמומן הלכך אין נוהגין בהן מעשה חולין ממכירת בשרם כשנפל בהן מוס ושחטום הצעלים צעלים דככור כהן וצעלים דמעשר ישראל אצל שאר פסולי המוקדשים הניית מכירתן בזיקר להקדש היא ואע"פ שכבר נפדו קודם שחטתה דהא קודם פדייה אין נשחטין דבעי העמדה והערכה אפי' הכי הניית מכירתן בזיקר להקדש שלפי מה שידוע שהנאחמו יפה הוא מוסיף פדיונו מתחלתו לפיכך מצוין אותו למוכרו באלטלי שהכל פונים שם ליקח בשר: **ושוקלין מנה כנגד מנה**. כשמוכרו צמוך הצית אלמא כי האי גונא לאו משקל הוי: לא היא. לא סבירא להו לרצנן דצכורות כר' יהושע צ"ט ולא ר' יהושע ס"ל דצכור דשרי: ע"כ לא קאמרי רבנן **התם אלא דלא עצידי מעשה דחול**. דהתם מכירה היא ואין דרך לשקול בשר הנמכר צמנה כנגד מנה: **אצל הכא**. גבי רצי חייא ור"ש ברבי קא עבדי עובדין דחול דהא חלוקה היא וכן דרך כל החולקין ולא סבירא להו לרצנן דצכורות כר' יהושע: ומי קפדי אהרדי. ר' חייא ור"ש ברבי לחלוק בשר במשקל והלא מוותרין זה לזה ונוטלין זה משל זה משום חבה: **דהנהו עצ צנייחא**. שצעה דגיס שצאו לרצי וגמלא שנטל רצי חייא חמש והוליקן לצימו: **ולא קפיד רצי שמעון ברבי**. לומר משל אצי הוא גזון יותר ממני: אי ר' חייא ור' ישמעאל בר' יוסי. היו אותן שחלקו שהן היו רגילין ליקח זה עם זה אי ר"ש ברבי ובר קפרא: **בַּתְנִי' אין משחיזין**. אגוזיז"ר בלע"ז: **אצל משיאה על גבי חכרפה**. דמשני מדרך חול: **גמ' משחוס של אבן**. דמתקנת ליה שפיר דמחזי כמתקן צחול: **מכלל דצשל עץ כו'**. גמרא קא דייק מדאזקי רב יהודה איסורא צשל אבן בלחדרה מכלל דצשל עץ אף לחדרה שרי דמאי דאסר רב הונא צשל אבן שרי דכוותה צשל עץ: **איכא דמסני נס**. להא דרצ יהודה: **אסיפא**. דמלמיה דרב הונא: **איכא דמסני נס**. להא דרב יהודה אמתני' ולאו אמלמיה דרב הונא: **לחדרס**. הוי תקון. להעציר שמטנית אינו אלא כהדחה צעלמא: **מסיר אף מכשירי אוכל נפש**. וטעמא משום דדריש יעשה לכם^[כ] לכל כריכס: **דרשינן משמן. נדרוש משמן:**

כהראן דרשב"ג. תני הטבח לא יחא שוקל בידו ויניח שידו בליטרא היא, אבל חותך בסכין ונותן לזה ולזה. תני אין מרגילין ביו"ט ולא בחול בבכור ולא בפסולי המוקדשין, א"ר בון שלא יחא כעובד עבודה בחייו.

בגמיה ועבדה כדאמרין בצכורות (דף טו.) תוצח" וזא גיזה וכו' אפילו הכי נוהגין מעשה חולין כהן צהן צזו שנשחטין באלטלי ונמכרין באלטלי בליטרא חוץ מן הבכור והמעשר שהניית מכירתן בזיקר אינה להקדש אלא לצעלים לפי שאין להם פדיון צמומם להיות דמיהן נכנסין לקדושתן בצכור נאמר לא תפדה"ם וצמעשר נאמר לא יגאל (ויקרא ס) אלא נאכלין וצעלים צמומן הלכך אין נוהגין בהן מעשה חולין ממכירת בשרם כשנפל בהן מוס ושחטום הצעלים צעלים דככור כהן וצעלים דמעשר ישראל אצל שאר פסולי המוקדשים הניית מכירתן בזיקר להקדש היא ואע"פ שכבר נפדו קודם שחטתה דהא קודם פדייה אין נשחטין דבעי העמדה והערכה אפי' הכי הניית מכירתן בזיקר להקדש שלפי מה שידוע שהנאחמו יפה הוא מוסיף פדיונו מתחלתו לפיכך מצוין אותו למוכרו באלטלי שהכל פונים שם ליקח בשר: **ושוקלין מנה כנגד מנה**. כשמוכרו צמוך הצית אלמא כי האי גונא לאו משקל הוי: לא היא. לא סבירא להו לרצנן דצכורות כר' יהושע צ"ט ולא ר' יהושע ס"ל דצכור דשרי: ע"כ לא קאמרי רבנן **התם אלא דלא עצידי מעשה דחול**. דהתם מכירה היא ואין דרך לשקול בשר הנמכר צמנה כנגד מנה: **אצל הכא**. גבי רצי חייא ור"ש ברבי קא עבדי עובדין דחול דהא חלוקה היא וכן דרך כל החולקין ולא סבירא להו לרצנן דצכורות כר' יהושע: ומי קפדי אהרדי. ר' חייא ור"ש ברבי לחלוק בשר במשקל והלא מוותרין זה לזה ונוטלין זה משל זה משום חבה: **דהנהו עצ צנייחא**. שצעה דגיס שצאו לרצי וגמלא שנטל רצי חייא חמש והוליקן לצימו: **ולא קפיד רצי שמעון ברבי**. לומר משל אצי הוא גזון יותר ממני: אי ר' חייא ור' ישמעאל בר' יוסי. היו אותן שחלקו שהן היו רגילין ליקח זה עם זה אי ר"ש ברבי ובר קפרא: **בַּתְנִי' אין משחיזין**. אגוזיז"ר בלע"ז: **אצל משיאה על גבי חכרפה**. דמשני מדרך חול: **גמ' משחוס של אבן**. דמתקנת ליה שפיר דמחזי כמתקן צחול: **מכלל דצשל עץ כו'**. גמרא קא דייק מדאזקי רב יהודה איסורא צשל אבן בלחדרה מכלל דצשל עץ אף לחדרה שרי דמאי דאסר רב הונא צשל אבן שרי דכוותה צשל עץ: **איכא דמסני נס**. להא דרצ יהודה: **אסיפא**. דמלמיה דרב הונא: **איכא דמסני נס**. להא דרב יהודה אמתני' ולאו אמלמיה דרב הונא: **לחדרס**. הוי תקון. להעציר שמטנית אינו אלא כהדחה צעלמא: **מסיר אף מכשירי אוכל נפש**. וטעמא משום דדריש יעשה לכם^[כ] לכל כריכס: **דרשינן משמן. נדרוש משמן:**

כהראן דרשב"ג. תני הטבח לא יחא שוקל בידו ויניח שידו בליטרא היא, אבל חותך בסכין ונותן לזה ולזה. תני אין מרגילין ביו"ט ולא בחול בבכור ולא בפסולי המוקדשין, א"ר בון שלא יחא כעובד עבודה בחייו.

עין משפט ונר מצוה